

A black and white portrait of Audrey Hepburn. She is looking directly at the camera with a slight smile. Her hair is styled in a classic short bob. She is wearing a dark, possibly black, top. Her hands are raised, holding several olive branches that frame her face and head. The background is a soft-focus outdoor setting with more foliage.

DOCENDO

AUDREY

Elämä läheltä

SEAN HEPBURN FERRER
& WENDY HOLDEN

AUDREY

SEAN HEPBURN FERRER
& WENDY HOLDEN

AUDREY

Elämä läheltä

Suomentanut Sirpa Saari

DOCENDO

Ensimmäinen painos

englanninkielinen alkuteos *Intimate Audrey: An Authorized Biography*

Copyright © Wendy Holden and SHF Entertainment, Inc. 2026
Finnish edition published by special arrangement with Renaissance
Literary & Talent

suomenkielinen laitos © Päivi Saari ja Docendo 2026
Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.
Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

Kannen suunnittelu: Tilla Larkiala / Taittopalvelu Yliveto Oy
Kannen kuva: Philippe Halsman / Magnum Photos
Taitto: Justine Florio / Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-850-313-2
Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@docendo.fi

*Omistettu kaikille maailman lapsille – meidän
tulevaisuudellemme.*

*Jokainen lapsi on viesti siitä,
että Jumala ei ole vielä menettänyt uskoaan ihmiseen.*

Audrey Hepburn, Rabindranath Tagoren innoittamana

Sisällys

Sisällys	9
Lukijalle	11
Tekijöiden huomio	16
1. luku	17
2. luku	37
3. luku	59
4. luku	89
5. luku	108
6. luku	132
7. luku	160
8. luku	180
9. luku	209
10. luku	229
11. luku	262
12. luku	284
13. luku	307
Epilogi	335
Esitetty äitini hautajaisissa	342
Kiitokset	343
Lähdeluettelo	345
Kirjan tekijöistä	347

Lukijalle

Kirjoittanut Sean Hepburn Ferrer

ENNEN KUIN LUPAUDUIN ottamaan työn alle tyhjentävän analyysin äidistäni Audrey Hepburnista, tiesin hyvin, että hänestä oli jo julkaistu yli tuhat kirjaa. Englannin kuningatarta lukuun ottamatta vain harvaa naishenkilöä on valokuvattu yhtä paljon, ja näyttää siltä, ettei kovinkaan monesta julkisuuden henkilöstä ole myöskään kirjoitettu yhtä runsaasti.

Elämäkertojen, sarjakuvien, keittokirjojen, fiktiivisten teosten ja kuvitettujen tyylioppaiden lisäksi on julkaistu teoksia, joissa esitellään häntä kuvaavia aikakauslehtien kansia tai hänen käyttämiään hattuja. Monet näistä julkaisuista on käännetty useille eri kielille. Ja voitteko kuvitella, on olemassa myös opus nimeltä *Audrey Hepburn's Neck*, Audrey Hepburnin kaula?

Edellinen kirjani *An Elegant Spirit* sai alkunsa kolmekymmen-sivuisista muistelmistani, jotka kirjoitin pian äitini kuoleman jälkeen yli kolme vuosikymmentä sitten. Ne oli tarkoitettu lähinnä omille lapsilleni, joita toivoin vielä jonakin päivänä saavani. Kuvittelin, miten he katselisivat suurta valoseinää Tokiossa tai New Yorkissa, mainostaulua Milanon rautatieasemalla tai julistetta kampaamon seinällä jossain päin maailmaa. He näkisivät mummonsa katselevan heitä hymyillen ja miettivät: *Millainen Audrey oikeasti oli?*

Äitini ja minä emme olisi voineet ikinä kuvitella, missä kaikkialla hänen kasvokuvaansa saattaisi törmätä: hänet saattoi nähdä t-paidoissa, taideteoksissa, kahvimukeissa ja lehtien muotiartikkeleissa. Kun olin matkoilla lasteni kanssa – minua melkein nolottaa kertoa tätä – tapasimme pelata peliä nimeltä ”kolme minuuttia aikaa bongata mummi”. Siinä pelissä juuri kukaan ei ikinä hävinnyt. Pelaan sitä joskus myös ollessani yksinäni kaupungilla ja lähetän sitten vaimolleni Karinille ilahtuneena kuvan jokaisesta uudesta löydöksestäni.

Vaikka äitini vaikuttaa olevan aina ja kaikkialla tarkkailemassa meitä, parhaat hänestä kertovat kirjat eivät yleensä ole enää saatavilla. Hän olisi pitänyt mitä tahansa elämäkertaa joutavapäiväisenä ja sanonut irvistellen, ettei sellainen kirja ”voisi ihmisiä vähempää kiinnostaa”. Hän ei ymmärtänyt ihmisten kyltymätöntä uteliaisuutta. ”Halusin vain tehdä töitä ja käyttäydyin nätisti”, hän kiteytti elämänsä parilla sanalla. ”Olin kohtelias ja tavallinen. Luulen, että se vetosi johonkin kohtaan ihmisissä. Siinä kaikki.”

Olen toiminut äitini nimen ja imagon suojelijana hänen kuolemansa jälkeen. Samalla olen saanut todistaa, miten hänen myyttinsä ikonina ja legendana on vakiintunut, enkä tarkoita tällä vain maineen leviämistä kansainvälisesti vaan myös sukupolvelta toiselle, ensin oman ikäpolveni keskuuteen ja sitten nykypäivän teinien maailmaan. Asetettuani Google Alert -palveluun hakuksanan ”Audrey Hepburn” saan jo pelkästään englanninkielisiä ilmoituksia satoja joka päivä. Voin vain kuvitella, paljonko niitä olisi muilla kielillä.

Elokuvista *Aamiainen Tiffanylla*, *My Fair Lady* ja *Loma Roomassa* poimituissa valokuvissa hän näyttäytyy sievänä, viehkeästi hymyilevänä, kauniisti pukeutuneena neitokaisena.

Toimittajat ovat spekuloineet, että Ariana Granden kaltainen laulajatar tai näyttelijä Lily Collins saattaisivat esittää Audreyta huhutussa uudessa elämäkertaelokuvassa vain, koska he puukeutuvat Givenchyn vintage-asuihin.

Kuinka joku voi pysyä niin pitkään pinnalla? Millaisia nerokkaita markkinointikikkoja sellainen vaatii? Olisi hienoa, jos voisin sanoa suunnitelleeni ovelasti kaiken, mutta tosiasiasa minulla ei ole siihen juuri osaa eikä arpaa. Äitiäni ovat kannatelleet eteenpäin yhä uudet sukupolvet lapsia ja nuoria aikuisia, mikä sopi hyvin hänen uuteen rooliinsa Unicefin hyvän tahdon lähettiläänä.

Audreyn ihailijat olisivat vieläkin vaikuttuneempia, jos he tietäisivät, miten vaikeista oloista hän oli lähtöisin ja miten hän myöhemmin kypsyi paljon syvällisemmäksi hahmoksi kuin mitä heidän oli annettu ymmärtää – nälkää näkevien lasten puolesta-puhujaksi.

Audreyn vanhimpana poikana ja parhaana ystävänä koin velvollisuudekseni tarttua toimeen. Olisiko minulla jotakin uutta kerrottavaa naisesta, joka uhmasi kaikkia trendejä ja joka muistetaan vielä vuosikymmeniä kuolemansa jälkeen? Olisiko aika etsiä tuore lähestymistapa, katsella uusin silmin hänen elämäänsä ja niitä henkilökohtaisia kokemuksia, jotka muoivasivat tämän eeterisen hahmon, joka oli kuin tuulenhenkäys mutta silti lihaa ja verta oleva, haavoittuva ihminen?

Lopulta ystäväni, kirjallisuusagentti Alan Nevins tarjosi vastauksen kysymykseeni. ”Auktorisoitu elämäkerta on vielä kirjoittamatta”, hän muistutti.

Viimeinen sana? minä aprikoin. Voisiko se jotenkin olla oikeasti viimeinen? Olen jo yli kuusikymppinen enkä oikein enää jaksaisi oikoa äitini usein vääristeltyä elämäntarinaa. Viittaaan tässä väitteisiin, joiden mukaan hän olisi kärsinyt syömishäiriöstä, että hän

olisi ollut Katharine Hepburnin sisar tai Marilyn Monroen paras ystävä tai että hän olisi ollut kolme kertaa naimisissa.

Pidän ajatuksesta, että tämä käsikirjoitus jäisi pinon päällimmäiseksi, kuin historiankirjaksi, joka pitäisi huolen, että äidistä on olemassa paikkansapitävä kertomus, joka koostuu osin hänen itse kirjoittamistaan kirjeistä. Ja olisiko parempaa hetkeä muistuttaa maailmaa Audreysta kuin nyt, kun vaikutamme syöksyvän keskelle sellaisia tapahtumia, joiden tullessa tämä poikkeuksellinen nainen taottiin?

Kuten hyvä lääkäri, joka tietää, ettei hänen pitäisi koskaan hoidtaa omaa perheenjäsentään, kysyin Alanilta, kuka olisi tehtävään paras suodattaja – objektiivinen kertoja ja tiennäyttävä. Hän ehdotti suoralta kädeltä omaa asiakastaan ja ystävänsä, brittikirjailija Wendy Holdenia. Koska äitini elämä oli periaatteessa alkanut ja päättynyt sodan merkeissä, Wendy tuntui heti oikealta henkilöltä tehtävään. Hän oli toiminut sotakirjeenvaihtajana ennen kirjailijaksi ryhtymistään ja julkaissut yli neljäkymmentä teosta, joista monet olivat selviytymistarinoita toisen maailmansodan ajoilta ja osoittautuneet bestsellereiksi.

Koska äitini sanoi usein, että hänen vuotensa Unicefin hyvän tahdon lähettiläänä muodostivat hänen toisen ja tärkeämmän uransa, oli järkevää ottaa työpariksi henkilö, jolle pelko, nälkä ja kuoleman löyhkä ovat tuttuja asioita. Tämä kirja on yhtä lailla Wendyn kuin minunkin, ehkä jopa enemmän Wendyn.

Saatatte ajatella, etteivät edellä mainitut asiat – pelko, nälkä ja kuolema – kuulosta kovin ”Audrey Hepburnilta”, mutta itse asiassa juuri nämä synkät kokemukset synnyttivät hänen herkän hahmonsensa. Kuten Anne Frank, johon hän samastui vahvasti, myös äitini pyrki tekemään maailmasta paremman paikan. Surullinen tosiasia on, että niin kauan kuin sodat jatkuvat ja lapset joutuvat

kärsimään, tarvitsemme kipeästi tällaisia merkittäviä valontuojia kirkastamaan pimeyttä.

Äitini selvisi lapsuuden aikaisesta natsimiehityksestä ja nostettiin näyttelijän työssään jalustalle, jossa hän kylpi suursuosiossa. Hänen eleganssinsa ja kauneutensa ajattomana tyyli-ikonina toivat maailmanlaajuista tunnustusta, ja hänen elämänsä viimeiset luvut humanitaarisen työn parissa kruunasivat tarinan. Ilman näitä elementtejä hän olisi menettänyt arvokkaan ryhtinsä ja elinvoimansa.

Juuri tämä yhteisvaikutus saa meidät iästä tai maailmankolkasta riippumatta kokemaan samoin: ujo selviytyjä, joka aloitti elämänsä tavallisena naapurintyttönä ja astui sitten rohkeasti suureen maailmaan, pysyi kuitenkin aina yhtenä meistä. Seuraavaksi saatte tietää, miten ja miksi kaikki tapahtui.

Tekijöiden huomio

Elävöittääksemme tapahtumia, jotka ovat vaikuttaneet merkittävästi Audrey'n kehitykseen, luonteenpiirteisiin ja valintoihin, olemme kirjoittaneet lukujen alut elokuvakäsikirjoituksen tyyliin. Kerronnan sujuvuuden vuoksi olemme paikoin luoneet vuoropuheluita, jotka perustuvat muistoihin, lausuntoihin, kirjeisiin ja haastatteluihin. Olemme pyrkineet parhaan kykymme mukaan kirjoittamaan nämä kohdat totuudenmukaisesti.

1.

Sinnittely ilman ruokaa, henkeni puolesta pelkääminen, pommitukset – ne kaikki opettivat minut arvostamaan vapautta ja turvallisuutta. Siinä mielessä huonoilla kokemuksilla on ollut elämäni myönteinen vaikutus. – A. H.

EXT. BAIDOA, SOMALIA, syyskuu 1992

Naiset ja lapset kyyhöttävät silmät ammollaan akaasiapuun varjossa suojassa armottomalta auringolta. He huiskivat laiskasti kärpäsiä etäämmälle ja odottavat seuraavaa ateriaansa. Terrakotan väristä, halkeilevaa maata vasten he näyttävät raamatullisen kuvaelman epätodellisilta hahmoilta.

Pitkä ja solakka, pikeepaitaan ja väljiin housuihin pukeutunut noin kuusikymppinen nainen nousee kolhiintuneesta maasturista, jossa istuu somalialaisia henkivartijoita. Miehillä on rynnäkkökiväärit ja he pureskelevat vihreitä khat-pensaan lehtiä, jotka värjäävät heidän hampaansa ruskeiksi.

AUDREY HEPBURN nyökkää erikoisille suojelejoilleen kiitokseksi, minkä jälkeen Unicefin kenttätöntekijät saattavat hänet

aavemaisen hiljaiselle aukiolle kerääntyneen ihmisjoukon luokse.

Hänellä on seuranaan kumppaninsa **ROB WOLDERS** sekä kourallinen tiedotusvälineiden edustajia, jotka astuvat jäsenet jäykkinä ulos samanlaisista autoista.

AUDREY katselee typeryneenä ja leukapielet kireinä näkyä ympärillään. Pesemättömien kehojen, ulosteen ja sairauden haju täyttää pölyisen, tukahduttavan ilman ja takertuu hänen kurkuunsa.

Hän astelee varovasti polkua ohitse ihmisten, jotka ovat liian heikkoja etsiytyäkseen suojaan keskipäivän auringolta, ja näkee luurangonlaihjoja pikkulapsia, jotka roikkuvat veltoina uupunuiden äitiensä käsivarsilla. Vauvoja ei näy juurikaan.

AUDREY

(hymyilee äideille hieman)

Kuinka kaukaa nämä ihmiset ovat tulleet tänne?

KENTTÄTYÖNTEKIJÄ

(hätistelee karpäsiä kasvoiltaan)

He ovat eläneet monta päivää niukalla ruoalla ja vedellä.

Ehkä viikkoja. Useimmat tekevät kuolemaa jo tänne

saapuessaan.

AUDREY

Näyttää siltä, että he ovat lykänneet avun pyytämistä viimeiseen saakka! Miksi?

KENTTÄYÖNTEKIJÄ

Häpeästä... koska eivät ole pystyneet huolehtimaan itsestään.

AUDREY haukkoo henkeään miehen johdattaessa häntä eteenpäin.

KENTTÄYÖNTEKIJÄ

Näytän sinulle ruokinta-aseman.

AUDREY huomaa väsyneen näköisen hoitajan, joka yrittää houkutella alastonta poikaa avaamaan suunsa, jotta saisi tämän syömään jotakin puurolta näyttävää. Pojan äiti katselee vierellä, kun **AUDREY** astuu lähemmäksi ja ojentaa kätensä kohti poikaa.

AUDREY

Saanko yrittää?

HOITAJA nostaa katseensa. Hänen ilmeestään näkee, että hän on tunnistanut vieraan välittömästi.

HOITAJA

Neiti Hepburn! Totta kai...

AUDREY nostaa lapsen syliinsä ja hätistelee tämän suun ympärille kerääntyneet kärpäset varovasti pois. Hän yrittää ujuttaa lusikan pojan apaattisten huulten väliin.

AUDREY

Hyvänen aika... eihän hän paina mitään! Niin hauras.
(nuuhkaisee lusikkaa)

Onko tämä UNIMIXIÄ?

HOITAJA

On, ja se maistuu paremmalta kuin tuoksu. Vanhemmat lapset saavat proteiinikesejä, aikuiset riisiä ja papuja.

AUDREYN katsoessa lapsen mitään näkemättömiin silmiin tämän pää notkahtaa sivulle. **AUDREY** tuudittaa poikaa varovasti edestakaisin ja hyräilee hiljaa.

AUDREY

Selviääkö tämä lapsi?

HOITAJA pudistaa hienoisesti päätään. **AUDREY** katsoo häntä kyöneleet silmissään.

AUDREY

Miten minä sanon hänen äidilleen, että olen hirveän pahoillani?

HOITAJA

(puhuu äidille, joka on edelleen ilmeetön)

Waan ka xumahay.

AUDREY katsoo toivottomana muita yhtä aliravittuja lapsia, jotka makaavat pölyisessä maassa väsynein silmin.

AUDREY

Entä nämä muut?

HOITAJA

Riippuu siitä, kuinka nopeasti saamme nesteytettyä heidät. Monet eivät pysty enää syömään. Pienenkin annoksen nauttimisella voi olla kohtalokkaat seuraukset. Olemme menettäneet näistä nuorimmaisista ainakin kymmenen yhdessä yössä.

AUDREY sulkee silmänsä ja kääntyy pois päin.

KENTTÄYÖNTEKIJÄ

Täällä on nyt lähes 250 000 ihmistä, ja tilannetta pahentavat heinäsiirkkavitsaus ja sisällissota. Somaliassa lapsi voidaan tappa kulhollisesta riisiä.

Keskustelu keskeytyy, kun paikalle rymistelee kovia kokenut kuorma-auto, jonka pakoputkesta tupruaa kitkerää pakokaasua. **AUDREY** katselee, kun miehet nousevat autosta ja alkavat lastata vainajia lavalle. Ruumiit on pistetty vanhoihin UNIMIX-säkkeihin ja kasattu piikkipensasaidan taakse pinoon kuin polttopuut. Ihmiset peittävät kädellä suunsa, sillä säkeistä huokuu väkevä lemu.

AUDREY tuijottaa nyyttejä, joista monet ovat pieniä ja keveitä, ja nielaisee poistaakseen kurkkuaan kuristavan tunteen.

AUDREY

Kuinka me voimme sallia tällaisen?

KENTTÄTYÖNTEKIJÄ

Siihen ei ole helppoa vastausta. Voimme vain yrittää lievittää kärsimyksiä, yksi ihminen kerrallaan.

AUDREY lähtee kiertämään hitaasti leiriä, jäljessään **KENTTÄTYÖNTEKIJÄ, HOITAJA JA ROB.**

AUDREY

En odottanut tällaista kamalaa hiljaisuutta. En unohda tätä koskaan.

KENTTÄTYÖNTEKIJÄ

He ovat niin heikkoja ja traumatisoituneita, etteivät pysty puhumaan, etenkin lapset.

AUDREY katselee, kun vapaaehtoistyöntekijät mittaavat lasten käsivarren paksuutta selvittääkseen, ketkä ovat vaikeimmin aliravittuja.

TAKAUMA:

INT. KYNTTILÄN VALAISEMA KELLARIHUONE, ARNHEM, HOLLANTI, 1944

Teini-ikäinen **AUDREY** makaa patjalla lattialla ja puristaa laihuneita käsivarsiaan nälän riuduttamana. Ympäriöltä kuuluu pommituksen ääniä.

AUDREYN täti **MIESJE** laahustaa **AUDREYN** luokse mukanaan teekupillinen vettä. Täti kannustaa **AUDREYTA** juomaan.

MIESJE

Täytä vatsasi tällä, kulta. Meiltä loppui ruoka. Emme voi nyt muuta kuin juoda vettä ja nukkua.

EXT: TAKAISIN RUOKINTA-ASEMALLE:

AUDREY löytää likaiselta ruumiiden säkityskentältä jalat kippurassa makaavan pojan. Pojan kylkiluut ja lantio törröttävät ihon alta, ja hänellä on vaikeuksia hengittää. **AUDREY** kyykistyy pojan vierelle ja silittää tämän poskea hellästi sormensa ulkoreunalla. Sitten hän laskee oman kätensä pojan kädelle.

AUDREY

(päättään pudistellen)

Minulla oli lapsena astma. Tiedän, kuinka pelottavaa on, kun ei saa henkeä. Kunpa voisin auttaa häntä.

Hänen katsellessaan pieni poika pyörähtää pois päin hänestä, säpsähtää hieman ja vetää sitten viimeisen vaivalloisen henkäyksensä.

AUDREY

(nousee hitaasti seisomaan, silmin nähden järkyttyneenä)

Tämä on sietämätöntä.

KENTTÄYÖNTEKIJÄ

(astuu eteenpäin)

Niin on, mutta pääsemme siitä yli auttamalla seuraavaa.

OSCAR-PALKITUN TYYLI-IKONIN DRAMAATTINEN ELÄMÄ HÄNEN POIKANSA SILMIN

Audrey Hepburn (1929–1993) on yksi kaikkien aikojen tunnetuimmista elokuvatähdistä ja tyyli-ikoneista, ja hänestä on julkaistu satoja kirjoja. Yksikään niistä ei kuitenkaan ole päässyt yhtä lähelle hänen haavoittuvaa, rohkeaa ja lämmintä persoonaansa kuin tämä auktorisoitu, hänen poikansa kirjoittama elämäkerta.

Toisessa maailmansodassa Audrey osallistui vastarintaliikkeen toimintaan Alankomaissa ja lähes menehtyi aliravitsemukseen. Myöhemmin elokuvat *Loma Roomassa*, *Aamiainen Tiffanylla* ja *My Fair Lady* nostivat hänet tähteyteen, joka huomioitiin muun muassa Oscarilla, Emmyllä ja Grammylla. Hänet tunnetaan myös humanitaarisesta työstään Unicefin hyvän tahdon lähettiläänä, jossa hän saavutti lähes vastaavanlaisen vaikutusvallan kuin valkokankaalla.

Tuottaja **SEAN HEPBURN FERRER** (s. 1960) on Audrey Hepburnin ja näyttelijä, ohjaaja ja tuottaja Mel Ferrerin poika. Hän oli äitinsä uskottu aina tämän kuolemaan asti.

WENDY HOLDEN on kirjoittanut monia bestselleriksi nousseita muistelmia ja elämäkertoja. Hän on kirjoittanut muun muassa Goldie Hawnin, Barbara Sinatran ja Patricia Guccin muistelmat sekä suosituksen historiategon *Äidiksi keskitysleirillä – Kolme selviytymistarinaa*.

KL 99.1 **DOCENDO** www.docendo.fi

Kannen suunnittelu: Tilla Larkiala / Taitepalvelu Yliveto Oy
Kannen kuva: Philippe Halsman / Magnum Photos

ISBN 978-952-850-313-2

9 789528 503132